


FESTA



LA RATLLA

Pel mig d'una planura frescal i riallera
esmuny les seves aigües el Segre rondinant;
tot fent l'antiga ruta, traspassa la frontera,
una frontera borda, com les que'ls homes fan!

—

Ni serres la senyalen ni enemistats l'expliquen;
ençà i enllà són unes costums i tradicions:
tant sols dues banderes alguna volta indiquen
com se mutilen patries per arreglar nacions.

—

A l'un cantó o al altre dels meus ni un pas m'allunya;
ni llengua ni caracter m'hi semblen forastès;
a l'un cantó i al altre see dins de Catalunya:
la ratlla és en el mapa, pero en el cor no hi es.

EMILI GUANYABÉNS.

Idili tràgic

Dimes es el nom del héroe del nostre quadret.

Nascut en plena natura sots el sostre runós d'una vella cabanya aixecada en mig dels camps, voltada de fruiterars i de verdures; acaronada pels raigs del sol els jorns d'estiu i de bonança; batuda pels vents xiulants en totes direccions, durant l'hivern i en jornades borrascoses, no hi havia per ell mes horitzons ni mes fronteres que aquelles altes i retallades muntanyes que besen eternament el cel.

Criat en la solitud i orfe des de molt jovenet, coneixia tan sols de la vida lo que la mare natura, a manca de la seva propia, li havia explicat amb misterios llenguatge i d'una manera brusca però eloqüent.

Encar que feréstec i quelcom selvatge per manca de tracte i de cultura, estava no obstant dotat de natural talent i tenia ademés l'ànima i el temperament d'artista.

Per això experimentava fondes emocions quan el matí, boi presidint el llarc remat de acetonats moltos i frec del gos d'atura, son inseparable company, es dirigia als verdejants turons i contemplava, encisat, com la clarejanta aubada escombrava les negres ombres de la nit, mentre la terra riallera es vestia d'enyorats colors i el astre-rei desplegava sobre d'ella son mantell d'or; per això es sentia conmogut davant d'aquelles meravelloses postes de sol en que tenyint-se l'horitzó de porpra i d'escarlata, es llistava pausadament el cel de moradenques línies i el firmament amb tendresa inefable florí en estels de tornasolats fulgors.

Ah! i quin goig no era el seu al sentir reflar el rosinyol endinsat en la boscuria; al escoltar els monoritmics murmuris de les aigües que corrien mandroses pels fons del barrancal en intim i amorós col·loqui amb les herbes silvestres que, grontxant-se, s'enmirallaven en son transparent cristall, i al aspirar el grat i bosquerol perfum de les daurades ginesteres, les florides farigoles i els envellutats romanins.

Per ell era; doncs, la vida un encant, un somni de ventura i hauria sens dubte sigut un geni de no haver-li mancat il·lustració, refinament i sobre tot formes sintètiques amb quines exteriorisar els fantasmes que bullien en sa pensa.

Ignocent a tota prova; allunyat de les fogueres ciutadanes on tantes i tantes papellones solen cremar-se les ales; exent d'enveges i baixes mires que envileixen el cor humà; sens afanys de riqueses ni de luxe que porten a voltes al crim i al deshonor, no acaronava en Dimes altre ideal que'l de trovar un jorn algú a n'a qui estimar, algú a n'a qui poder comunicar les ansies del cor, amb qui poder partir les leticies i les angoixes.

—Mes on trovar lo que jo cerco?—sovint es demanava.

Convidat per l'hereu de la masia on el proveien els dies festius de queviures, acceptà en Dimes l'invitació d'anar a les fires de bestiàr que tenien lloc en un poble de l'entorn, per Sant Tomàs.

La nit que precedí a la seva primera sortida, fou per ell de desvetllament i febrosa, doncs si un moment agafà el son, va esser per veurer pas-

sar per sa exaltada fantasia una llarga pel·lícula de coses esgarrifoses que, fent-lo estremir i revolcar pel jaç, li deixava al desvetllar-se, enguñoses recançes.

L'esclat de l'aua el sorprengué aqueferat donant vert als moltos que aquell dia, per primera volta, perdien llur pastor.

Un quart d'hora després calçat amb les noves espartenyas, amb el flamant trajo de vellut, la berretina arrebolada i el gros tapa-boques a cuadros cargolat sobre les espatlles, i tot ell endiu-menjat, empenia pleret a pleret la llarga i fadigosa caminada.

Rublet de joia, forçant l'imaginació per a formar-se una idea de lo que li havien explicat, es figurava lo que prompte veuria amb els seus propis ulls. Alguna que altre volta el record de lo que havia vist en somnis li feia fer una involuntaria ganyota, deixant-lo breus instants trist i concirós.

Al arribar a la carena, prengué seient sobre una roca per a reposar son cos, i al dirigir l'esguart al seu voltant, descobrí a una cinquantena de passes una dòna estirada sobre l'herba, amb un gros feix de llenya al costat.

Sens perdre temps s'hi atancà i veient que restava esgrogueida i com morta, li apresonà amb sa mà esquerra la munyeca freda com el marbre, mentre amb la dreta li donà una forta batzegada com a única solució que se li acudí a sa rudeza i natural torbació.

Al revifar, com si hagués despertat d'un profund ensopiment, preguntà esverada, la dòna:

—Qui sou vos que així'm mireu?

—No vos espanteu bona dòna que som gent de bé. I afegí: Es que vos troveu malalta?

Les paraules d'en Dimes aconortaren a la desconeguda, la qual, endevinant el bon fons d'aquell home rústic però garbós... li prengué les dugues mans i plorant a llàgrima viva, li suplicà:

—Vos prego que no m'abandoneu o sinó'm moriria desseguida.

—Deixar-vos jamai. I are diguen-me, no teniu familia?

—Ningú en el mon que m'ampari i m'aconsoli.

—Orfe com vos, jo també soc; mes sol i content visc en ma cabanya.

—Sou de molt lluny, bon home?

—No a fé. Els meus pobres dominis podreu ovirar d'aquí aprop, si amb mi veniu fins a la punta de la carena.

Una mirada amorosa es creuà entre els dos dialogants, i fent ella senyes de volguer se alçar, l'ajudà en Dimes, passant-li—una vegada dreta— el bras per darrera la cintura, com pretenent protegir-la d'un nou defalliment.

—Veieu aquella taca blanca?—li digué arriats sobre l'abim.

—Si, i molt bé que's destaca entre mig de tanta verdor.

—Doncs allà hi tinc ma llar i el remat... Vos plauria viurer en ella?

—Oh si, molt, moltíssim...

—No vos recaria ser la meva muller i compartir la meva soletat?

—Tot el revès. Crec que en ella i al vostre costat, seria feliça.

—M'estimariau de veres?

—Amb tot el cor. A qui estimar sinó, no tenint altre consol ni altre crossa en que apoiar-me.

Una ràfega de vent acullí les darreres paraules

festa

les de la llenyatera i fent-li voleiar l'estropellat mocador de llana que li covria les espatlles, li llença en direcció al profund barranc.

Desprenent-se dels braços d'en Dimes, avança la malhaurada el cós; extengué els seus per alcançar la peyora i sens poder evitar-ho ni ella ni el pastor, s'abalança, caigué, rodolà sobre la pendent i anà a estrellar-se contra l'abim, interrompent de faicó tan tràgica, l'amoròs idili.

Horroritzat, enterbolits els ulls, foll per l'angoixa i udolant com un lleó ferit, en Dimes la cridà una i mil voltes, mes els seus crits repetits per l'eco, es perderen en l'immensitat del espai.

I l'il·lusió acaronada llargament pel noble pastor, a l'igual que una màgica visió, es desfeu quan anava a tornar-se realitat.

ANTONI BALASCH.

MARINA

Es dia clar, la mar està calmada
al fons en l'horitzó, la nuvolada
s'arroçega feixuga lentament,
tant fantàsticament apilotada
pel sol ponent tant bellament daurada
sembla una llarga estiva de forment.

Reposen en la platja arrenclarades
de velas i d'armeitjos despullades
les barques que han portat el peix brillant
mentres son de tothom abandonades
encar la mar que no les ha oblidades
per besar-les de nou ve rosolant.

Al redós d'una d'elles, assegudes
dugues velles hi ha que semblan mudes
que tot callant la xarxa van cosint,
apariant les xarxes han nascudes
han viscut per cosir xarxes rompudes
i tot cosint les xarxes van morint.

Els seus ulls no reflexan la mar blava
d'un trist recort tenent la ment esclava
i al rostre s'els dibuixa greu dolò
quiscuna un jorn al seu espòs plorava
la furienta mar els hi robava
la bella nau i el fornit patró ..

La blanca testa aixeca al fi una d'elles
i obrint ben be les caigudes parpelles
diu a n'altre: «Es hora de plegar»
i com les barques surten a parelles
s'allunyen de la platja ¡pobres velles!
vers el roneg casal a fé el sopar.

I mentres tant allà en la mar serena
l'escuma va jugant sobre l'arena
i va desdibuïant-se l'horitzó,
cada barca que jau, serà una pena
si la traidora mar un jorn s'enmena
la bella nau i el fornit patró.

JOAN MAS JUNYENT.

DIA DE REBRER

—¡Carmeta!

—Que'm crida, senyora?

—¿Encare va d'aquesta manera?... Que no sap que ja son les quatre i poden venir visites?

—¡Ai, senyor!... ¿Que's pensa que soc com vostés, que per arreglar-se un xic passen mig de matí?

—Ja ho sabem que la Catedral no necessita adornos.

—¡Ben net!

—Lo que té vostè, es la llengua massa llarga.

—Si que's molesta aviat.

—Encare voldrà tenir raó.

—Com que si!

—Calli i no sigui *respondona*. Lo mateix que portar avui broquil per a sopar, sabent que era dia de rebrer.

—¿I que no'n menja l'altre gent?

—Prou, li dic. Posis tot seguit el vestit negre i devantal blanc i no's mogui d'aprop de la porta, per si truquen.

—¿I si ve algú?

—El fa entrar al *salón* i ens ve a avisar, que serem al menjador.

—¡Quants romansos!... No tenen per mudar-se la camisa i venen aquí a presumir tan. ¿Ja truquen?...

—Deu la quart. ¿Que no hi foren les senyores?

—Si, senyora, com que avui es el dia de rebrer.

—¿Avui reben? .. ¡Quina casualitat!

—Entri.

—¿Estàn tots bons?

—Que jo sàpiga, ningú es queixa de res.

—Això fa de bon sentir.

—Prengui asiento.

—Moltes gracies.

—Amb permís, aniré a passar recado.

—Si es que estàn ocupades, no voldria...

—No ho cregui. La senyora està posant peus rodons a unes mitjes del senyor, i la senyoreta fa una hora que està fent el *solitari* i no li surt de cap manera.

—¡Vaja, vaja!

—Doncs amb permís de vostè...

—Vostè es duenya.

—¿Qui hi ha, Carmeta?

—¿Que se jo?... Una senyora grossa com una bota de set cargues, amb un sac plè de vidrets i un barret de comedianta posat a la valentona que sembla haigi passat tramontana.

—Alsa, *amigo*, com s'hi descalsa.

—¿No'm pregunten qui ha trucat?

—¿I are?... ¡Quina manera de criticar-nos les visites de casa!

—Déixala estar, noia, que avui no està bona.

—Més que vostè.

—Potser s'ho pensa. Passa, veurem qui es aquest *fenómeno*.

—Bones tardes tinguin, sentiria que per mi...

—¿Vol callar?... ¡Qui deu esser aquest *tipo!*

—Vostès em dispensaràn que haigi vingut a molestar-les.

—Al contrari.

—Més, la necessitat fa que una es veigi obligada...

—(Això serà mossegada.)

—... a recordar persones de bons sentiments com son vostès.

—Vostè comprendrà que nosaltres no tenim el gust...

—¡Ai, senyora!... ¡Una servidora es molt desgraciada!

—(¡Adeu, ja s'ha posat a ploure.)

—Figuris que'l meu marit es professor de cornetí, distingit amb dues mencions honorífiques de una societat agrícola i un diploma de la Protectora d'Animals, aquest per haver salvat a tres criatures i un gos que s'ofegaven tot banyant-se en el *Neptuno* de Badalona.

—La felicitó.

—Moltes gracies, però vostè ja comprendrà que de tot això no'n podem fer escudella.

—Naturalment, més sempre...

—Ah, no senyora, si ell tingués salut menys mal, més avui el pobre ja no pot amb la seva ànima.

—¡Ai, filla!... ha de saber que l'any passat, durant els tres dies de festa major de Ripollet, el pobre va bufar quinze hores, vostè podrà comprendre com va quedar.

—Buidat, deixis amb tan vent a fóra.

—I tan buidat, que avui sols es una funda de paraigües. ¡Ja ho veu si la passem grossa! Això fa que una servidora es prengui la llibertat...

—(Ja he rebut.)

—...de molestar a les persones de bon cor com son vostès.

—Ves, noia, porta una pesseta de dins del *monedero*.

—¡Moltes gracies!

—Però tingui present que ja ens ha vingut a veure.

—Ja faré cren a la llista.

—¡Carmeta!... Acompanyi a la senyora.

—Qui es tenia de pensar.

—¡Quina barra!

—Ja es fóra. ¿Saben que's una senyora molt fina?

—I tan. Escolti, si truquen fassi el sort.

—¿Ja no volen rebre més?

—¡Per avui ja hem rebut prou!

Santiago Roy

Perfils étics i absoluts

TRANSIT RODAT

Som a les afores de Barcelona un diumenge al mati.

Botent com pilotes dintre un caixó, una família de la distingida i alta societat, va ficada dintre la limusin d'un 20-24 HP., disposada a gaudir de l'espai d'una excursió.

Tinc molt gust en presentar-vos dita família. Una senyora guapota i virtuosa (això de virtuosa va de debó); unes noies, que encare que també son virtuoses no els hi done aquest títol, (perquè no us aneu a pensar que son lletges); un nen amb trajo de marinera i una gorra que diu «Numan-

cia»; i un senyor respectable, ¡molt respectable!, home molt anomenat, home de molt relleu i que's de la Junta d'una pila de coses grosses, en fi, un senyor d'aquells que... a la forsa ha de ser *respectable*.

D'aquesta gent el qui més ens interessa es el senyor. Deixem, doncs, en pau a la família.

L'automòvil va fent sa via depreseta, saltant per aquí, botent per allà... patim!... patim!... fugint de ciutat vers les muntanyes. Com més s'allunya de ciutat, sembla que més petit se torni... Hi han grandeses que a la vora les muntanyes perden dimensions.

Arrambat a la vora de la carretera, a voltes cuneta a voltes acera, va també fent sa via un home de *mala catadura*. Amb un sac a la esquena, de tal faisó camina fadigós, que més que un sac, sembla que arrocgui... una càrrega de culpes.

El senyor de dintre l'auto, (el senyor de respecte i de valer), ovira l'home que passa per la vora. De primer el veu; després se'l mira. Hi ha una gran diferència entre veure i mirar'l.

L'auto passa en un moment. L'home del sac veu l'automòvil per darrera entre nuvols de pols. Prò aquest home no hi sab veure la *pols* d'aquells nuvols, i en-son incult magí li semblen nuvols de gloria... Aquets pobres d'ofici, son tan *pobres*, a lo millor que no volen creure que hi hagi cel en el Cel, però creuen que'l cel es la riquesa... l'abundó... ¡mireu si son pobres!...

En un revolt, l'auto s'atura. Se li ha trencat un neumàtic. La família baixa. Les noies amb un cert deix romàntic cullen floretes. El senyor respectable sent un pessic. Es el pessic que a sa butxaca li don el neumàtic reventat. No es que sigui cosa... no li vé pas d'aquí sexanta *duros* més o menys. Però el pessic hi es, encare que no li fassi mal. Es la forma sobtada de veure marxar sexanta *duros*.

El canvi d'un neumàtic es qüestió d'un quart d'hora,

Quan fa bona estoneta que l'auto està aturat, es presenta en escena l'home de *mala catadura*, sempre amb el sac de les culpes a les espatlles. No en fa esment de l'auto; passa de llarc... el seu gest té reminiscencies de Saturn... L'home respectable s'el queda mirant. Idees ben estranyes se li agombolen al cap. ¿Es possible que aquell home sigui com éll? ¿Un igual que éll?... ¡pobre sempre!... ¡brut sempre!... sense sapiguer ni a on va, ni que farà, ni que robarà... perquè... ¿que hi fa al fons d'un cel-obert on no hi tocava el sol ni quasi es veia el cel. Moriren de sed, enyorant les papellones, l'aire, i unes mans delicades que els acaroneassin sovint... com abans.

Per agraiment tenia la Marta que haver-los conservat; aquells rosers li havien proporcionat les més belles sensacions d'encant i de dubte en la seva joventut; a ells devia la seva felicitat present i mercès a ells, es prometia un pervindre rialier.

FRANCESC RIBERA i FONT.



festa

UN CAS

No m'el contaren, ni es imaginari; va tenir lloc fa pocs dies. Veritat es també, que manca de tota transcendència, més no deixa de ser curiós i fins alligador per lo que val la pena de contar-lo.

Fa pocs jorns, s'em presentà a veurem un jove, a qui ja coneixia com aficionat a tota mena de manifestacions artístiques. Es un d'aquells que'ls trobeu per tot arreu! Estrenes, concerts, conferències, exposicions, etc. Vos saluda, feu coneixença amb ell, i per el posat, no arribeu a determinar si es músic, poeta, o pintor. La poca confiança priva de preguntar-li, i aixís es va vivint en el dubte fins que un dia, tal com va succeir s'em presenta i després de seure, diu amb aire misteriós:

—Jo també faig versos!

La incògnita estava descoberta. Vareig respirar. No es rès de mal que un home fassi versos. I amb tota la bona fè i cordialitat, al punt ens posem a parlar de qüestions literaries.

El minyó no aborda el motiu de la seva visita i per fi, creient que potser ho fa per temença o per curtetat, li prego que em llegeixi quelecom, car tinc la desgràcia de no haver vist rès d'ell en lletres de motllo.

—Oh, respòn, es que fins ara no he publicat mai rès. No'm plau que'm posin el nom i potser per a donar-me un refús en la correspondència de qualsevol revisteta.

—Molt bé, molt bé.

—Com tampoc crec en les lectures, per què, al cap d'avall, el qui escolta, paga sempre amb un: Si, no està mal; la sinceritat no hi traspua mai en el seu judici; a més, si li diu que hi troba defectes, es per... lo que no vull dir i en fi, que l'home que no'n té prou del seu criteri per a saber si una cosa està bé o malament, que's desi.

—D'acord, vaig respondrer astorat. Més lo que's ara com ara, no puc compendrer el motiu de la seva visita.

—M'esplicaré. Vostè escriu i té amics segons tinc entés en diferents revistes literaries, per lo tant li publiquen tot quant hi envia. Aixís es que'm farà la mercè de donar aquests versets a qui li sembli i procurar que's publiquin lo més aviat possible.

—Home!...

—Es per lo que l'he vingut a trobar. Em precisa la publicació d'aquesta poesia. I ja ho sab, si algú'n dia dona una lectura i vol saber el meu criteri, nó té més que enviarm'-ho a dir, *Gegants*, 13, 5^{nt}, 4.^a A la recíproca.

I el minyó s'en va anar deixant-me els versets damunt la taula. No cal dir que vareig llegir-los immediatament. I per a fer-lo content com per lo que després es veurà en publico un fragment. Deia:

PLANYS

A una ingrata R. X i Z.

Vaig dar-li lo primer dels meus amors
i ella de fel amarc mon pit omplí...
tal del baladre les pintades flors
en los llabis que besen sos primors
posen ingrates son mortal verí.

Eras pura com la neu
cuando el sol de los amors
amb lo color de les flors
va pintar el rostre teu, etc.

En fi, per aquest tarannar seguia el poeta. Mes el mal no està en els versos dolents, està en el desvergonyiment literari. Això que l'home ofería com original, era una traducció infam d'unes troves molt dolentes d'en *Melchor de Palau*. Vegis:

Las primicias le dí de mis amores
y ella de hiel dejó mi pecho lleno;
tal de la adelfa las pintadas flores
en los labios que besan sus primores.
sientan ingratas su mortal veneno.

Després hi han uns quants versos que el nostre poeta no sapigué traduir i seguí fusellant aquests:

Eres pura cual la nieve
cuando el sol de los amores
con el color de las flores
pintó tu pálida tez.

I heus el cas que he dit al començar aquest article. Are si l'autor dels versos no'n té prou, publicarem el seu nom per a barrila dels llegidors, i honra d'ell. Que aixís potser sabrà que en aquest món no badem tan com ell es figurava. I la lliçó sia per a els qui fan igual i que son colla. Per començar aixís val més no començar mai. I per finir posarem els versos amb que'l nostre poeta acaba la seva composició i que no he sapigut pas d'on els ha tradit:

I ja que tu el meu cor has trocejat
jo un día de tu renegaré
i el record teu del pit m'esborraré
ingrata que mon cor has devorat.

Ai carat!

Dic jo. I si algú sab l'autor li agrairia molt ens ho fes saber, encar que tinc la sospita de que aquesta quarteta final es original. I tant!...

AMBROSI CARRIÓN.

Lord Byron

Passares per'quest mon com un astre inflammat,
deixant tot una estela de fel i de follia;
ton cor era rublert d'estranya poesia,
cantant, erats un àngel, blasmant, un condemnat.
Igual que bella estatua qu'un barbre ha mutilat,
una tràgica tara desfeia l'harmonia
de ton cos; sublim forma que Apol envia,
i el mateix Praxitel les hauria cisellat.

Per ton orgull Salànic, que mai se va extingí,
els teus te rebutjaren llensan-te a la ventura,
creient veure en ton front la marca de Caí.
... I una ventada heròica a Grecia s'et va endû.
'on vora'l sacre Olimp trovares sepultura;
la sola tomba al mon que fou digne de tú.

P. ZARAGOZA ALEMANY.

MUNTANYENCA

Jo se en mig la montanya nn lloc plè d'oliveres
on el romeu hi troba repòs i fortitut;
on sempre apar hi regnen cent juntes primaveres
allí aprenquí a conèixer les sensacions primeres
d'excelsa joventut.

Son per la fontanella les roques arrosades,
en mig les verdes fulles hi canta el rossinyol,
les branques ufanoses viuen entre-llaçades
besant-se ensemps que reben dolcíssimes besades
que els hi envia el sol.

La sombra que amb llurs fulles escampen sobre terra
es fresca i regalada com l'aua del matí;
en ella a pinzellades la molça s'hi aferra
i apar diu amb veu alta per tota l'ample serra
sols hi ha frescor aquí.

Brodat es de roselles aquest hermós paratje
com si una ignota fada les arrosés en flor;
en ell els papellóns hi van en romiatje
fent-ne de cà'zer un seu novell ostatje
per tréure'n la dolçor.

A voltes quan hi pujo en els bells matíns de festa
cercant en la Natura per ma pensa aliment
un venerable vell de blanquinosa testa
hi trobo allí sentat; cubreix son cós la vesta
de frare penitent.

I els dos allí teixim ensomnis de gaubança
que porten a mon cor l'encís ans oblidat;
em parla ell d'un mon pur on regna la bonança
mostrant-me son camí, camí de l'esperansa
de bella eternitat.

I jo també li mostro mos càntics de poeta
que en la vida terrena embaumen mon esprit;
també el lluitar terrible de l'ànima inquieta
que vola ignotament com vola l'auraneta
pujant vers l'infinit.

I nostres cors es junten amb fraternal llaçada.
guiats ensemps els dos pel mateix ideal,
mostrar tot lo sublim. alzar nostre mirada
vers el cel dels Amors, on hi ha l'Enamorada
cenyint corona real.

Per ço en aqueix paratje jo hi pujo amb ardidesa
trobant en ell la font d'on raja a dolls la mel,
d'un vell aquí oblidat fruit la sabiesa,
vejent en la Natura l'espill de la puresa,
l'esclat de tot un cel.

En ell també s'enlaire la meva fantasia
fins a trobar el ritme del bell càntic d'amor,
tot lo que em volta allí me parla amb armonía
fent neixer dins mon cor la santa poesia...
I cantó al Creador.

MIQUEL SAPERAS AUVI.

LA MARE

(Inspirat en Legouvé)

El mot mare, per si sol, omple a tot lo mon d'
un sentiment tal que no fa sentir cap més. Mireu
en torn vostre, ofenú la mare d'un qualsevulga
jove escèptic quina eloqüència es desfà en burles
contra la virtut de les dónes, i'l veuréu indignat,
perquè'ls seus sentiments més purs s'hauràn dei-
xondit des de'l moment que's tracta de la seua
mare.

Cosa estranya! De tots els grans afectes hu-
mans, l'amor de mare es l'únic que té un nom es-
pecial en tots els idiomes. L'amor de fill, se refe-
reix al fill i a la filla; el conjugal al marit i l'es-
posa; l'amor fraternal al germà i a la germana;
sols l'afecte de les mares té una manera particu-
lar de nomenar-se, ja que en totes les parles al
costat del amor i atern hi ha també l'amor matern.

Entre'ls animals irracionals, la maternitat per
si sola s'assembla a un sentiment. El seu amor pa-
tern no es més que una excepció; un instint; però
la maternitat els fa veure lo venider, els comuni-
ca la tendresa i fins l'heroïsme. Si us atanséu a
un niu de pardals, si hi ha el pare el veuréu fu-
gir, però si es la mare no's mourà del seu lloc.

Per l'amor matern l'animal arriba als límits
de la naturalesa humana, i la naturalesa humana
arriba fins a la divina.

I com infueixen les mares en l'educació dels
seus fills? Moltes vegades s'ha dit que homens
cél lebres han sigut formats per ses mares. Els
noms de Schiller i d'Andreu Chenier ens parlen
de llurs mares al parlar-nos de llurs génis. A una
mare es deu aqueixa gloria que s'alça damunt la
poesia francesa... Lamartine. Una mare va ins-
pirar a Victor Hugo les més commovedores be-
lleses que esmalten ses obres, eixes admirables
pintures dels nens Victor Hugo ha escrit, però
sa mare es qui li ha dictat tant sublims pensa-
ments!

Aixís parlen tots els esprits elevats.

Però, heus aquí que per a les dónes riques cada
nen que neix es una alegría, una esperança. Per
a la mare pobra es un temor. El seu estat que dis-
minueix ses forces la obliga a augmentar el tre-
ball, perquè també augmenta llur pobresa! Quan-
tes dónes no tenen roba per a embolicar-lo, ni
llet per a dar-li aliment. La miseria i la fadiga
acaben casi sempre l'única riquesa que posseeix
la mare pobra: el seu pit!

I sempre veuen nous sufriments per a les ma-
res pobres. Per això, a vosaltres, mares privile-
giades, toca organitzar una aliança a favor d'a-
queixes desheretades. Poseu-se entre elles i la
miseria i la desesperació!

Feus vos dignes de vosaltres, no estimant als
vostres fills solsament, sinó estimant també als
fills de les altres.

J. BOSCH i BARRERA.



festa

PARANYS D'AMOR

(DEL NATURAL)

Els mesos freds i humits del hivern, havien anat refredant les relacions entre la Marta,—la veïna del principal,—i en Ricart,—el veï del primer pis.—I d'aquelles converses tan animades del istiu, d'aquells esguards tan eloqüents que's canviaven cada cop que's veïen, d'aquells *casuals* encontres a l'hora en que ella tornava de l'església i ell es dirigia a ses ocupacions, sols ne quedava ja el recort, viu i desitjat en el cor amorós de la Marta, borrós i secundari en l'esperit enamoradig d'en Ricart, que poc a poc havia procurat evitar en lo possible el tracte amb la seva veïna, precisament perquè sentia envers ella una gran inclinació, mes... també trobava molt gentil i simpàtica la germana d'un amic seu, que havia conegut aquell hivern.

Però la Marta que estava inconscientment enamorada del seu veï, no podia resignar-se amb aquella indiferència de la que no s'en explicava el motiu. I entre els paranys que es capaç d'inventar una dona que estima, en cercava un de noble i eficaç per a fer tornar les aigües a son lloc, per a conseguir que'n Ricart la vegés sovint, la recordés a totes hores, perquè ella que coneixia perfectament el seu caràcter, estava convençada de que aquest camí la portaria al terme desitjat; als feliços temps dels seus primers amors.

El pis principal tenia a la part del darrera—com quasi tots els de les cases de la Barcelona nova,—un terrat o pati que avençava més que'l reste de la casa; aquest terrat estava sempre nèt, solitari, inútil. Les parets de sos costats, que formaven una barana, no havien lluit mai, més que la blancor de les rejoles de Valencia que les cobrien, però de prompte un dia es vejeren guarnides amb uns testos on hi creixien uns rosers, en els que s'hi endevinaven ja petites poncelles prometedores d'unes roses que més tart omplirien l'ambient de color, de perfum i de bellesa.

I com si fos una veritable jardineria, comensà la Marta a cuidar els seus rosers amb tan de zel, que no s'hi veia ni una fulla seca, ni una brancaqueta mal inclinada; creixien baix la protecció d'una jove que posava en ells tota la seva ànima, o millor dit, part de la seva ànima, ja que els pobres rosers no eren més que un pretext per a poder sortir al terrat, passejar d'un test a l'altre i aixecar sovint els ulls *distretament* per a mirar si hi havia *algú* darrera els vidres del balcó del primer pis, que era lo que en realitat la interessava.

Sortia al matí aviadet amb una regadoreta a la mà, i comensava amb tota calma a regar ses flors; anava i tornava sovint de cercar aigua i cap vegada podia resistir a la temptació d'aixecar els ulls per a veurer si *ell* la estava mirant.

Als pocs dies els exercicis matinals comensaven a produir el seu efecte. En Ricart, que s'havia donat compte de les sortides de la seva veïna, també *sense voler* penjava un mirallet al balcó de de sa cambra i estava pentinant-se i fent-se i desfent-se el llaç de la corbata, tanta estona com *ella* passava regant, que... era llargueta.

Després s'aumentaren les atencions envers les plantes i cada dia després de dinar sortia la Mar-

ta amb unes estisoretetes per a alleugerir als rosers de les poques fulles que s'assecaven o descoloren. Si en Ricart no era *al seu lloc*, la Marta no podia dissimular son contratemps i arrencava les fulles sens compassió i les mossegava níviosament o les rebotia per terra mal-contenta; més en quant apareixia la silueta desitjada, son rostre s'il·luminava colorejant-se un xic, saludava somrient amb un lleuger moviment de cap, i per a *dissimular* i no prodigar-se massa —aumentant aixís el desig de veure-la—s'en anava corrent cap al seu quarto, i allí plorant de joia besava agraiada alguna poncella a punt d'esclatar i es deia a si mateixa: «Quan els rosers floreixin, nostre amor florirà també més ferm que mai; quan aquestes formoses poncelles s'obriràn per a fer ostentació de sa bellesa, jo obriré el meu cor per a mostrar a mon estimat tot l'amor que li guardo. Però... ¡que triguen a florir els rosers!»

Un dia i un altre dia s'anaren repetint les escenes de coqueteria involuntaria, les quals es veïen ampliades sovint amb converses curtes i superficials, amb frases galanes que traspalsaven el cor de la Marta i semblaven anar barrant del d'en Ricart el recort de la germana del seu amic.

La primavera adornava novament la naturalesa, que's mostrava ufanosa i riallera; les poncelles s'obrien assedegades dels besos del sol i de les papellones; els rosers de la Marta la obsequiaven amb formoses i perfumades roses, en agraiement als seus cuidados.

Més a últims de maig, quan els rosers quasi no podien aguantar ses propies flors perquè es trobaven en la plenitud de la vida i de la bellesa, varen desaparèixer tots com per art d'encantament, i tornaren a quedar sols les blanques rajoles, llises, fredes, tristes, i la Marta no sortí més a regar ses flors, ni a treure les fulles seques... ni a mirar al balcó del primer pis.

¿Què havia succeït? ¿S'havia trencat l'idili i *ella* no volia conservar ni el més petit recort dels seus amors? ¿Pel contrari, havia conseguit realitzar sos bells ensomnis? L'enigma permaneixia secret, la curiositat creixia i el terrat estava novament nèt i solitari.

No-rés-menys, el dubtes duraren poc; la portera de la casa, amb la *discreció* que gasten la majoria de les dones del seu gremi, va anar donant compte a tothom *amb gran secret* d'unes visites canviades entre els veïns del primer pis i els del principal, a conseqüència de les quals semblava que hi havia unes noces en projecte...

Efectivament, quan els rosers floriren en Ricart no pogué resistir per més temps al desig de parlar d'aprop a la seva veïna i tornar formalment als animats col·loquis del istiu anterior. Quan les poncelles s'obriren per a captivar amb sa bellesa, la Marta pogué també obrir son cor i confessar a en Ricart lo que tan temps havia callat.

La curiositat dels veïns quedà ofegada. No pogueren ja veurer més escenes delatadores d'amor, ni jardineres gentils cuidant ses flors, sols foren testimonis de la llarga agonía d'uns rosers, que després de cumplir admirablement el seu comès, foren abandonats en un pati interior de la casa,

aquest home en el món? Un tros d'home que ni es respectat, ni digne, ni sembla home; perquè no més en té la forma d'home? ¿Per quins set sous no es aquell home qui vaigi en l'auto... i tingui riqueses... i família, i nom, i dignitat? Veritablement aquell home no es rès, no fa cap falta, ni es útil a ningú, més aviat... fa destorb... fa fàstic. El senyor del auto s'intranquil·litza; li fa por anar pensant d'aqueixa manera. Prò veritablement l'home del sac, que va allunyant-se, es una inmondícia... i no obstant ¡es home! i podia haver sigut un senyor d'automòvil...

Passa un instant. El senyor de respecte té els ulls ficsos, clavant son esguard en la pols de la carretera; i amb sos llavis dibuixa una ganyota agre. I un altre vegada en son cap preocupat toruen a afermar-s'hi uns pensaments axiomàtics plens de comoditat. ¡Que caratsus!—es diu el gran senyor—pobres n'hi han molts. Quina culpa hi tinc jo... i ademés, per demunt de tot, aquell home no té rès que veure amb mi... no té cap condició... ¡si fins sembla d'un altre raça!... I se'l mira, i quasi que s'en convenç de que es d'un altre raça...

L'auto està arreglat. El senyor i la família s'acomoden novament en llurs setis. El senyor està enguniós, contrariat. Està cremat amb si mateix, i no sab de qué. Sa muller s'en adona, i li pregunta:

—Que t'ha sapigut greu aquesta pana que sembla que t'hagi amoninat.

—Ca! dòna, ca! No, no es això... Es que a lo millor es pensen unes tonteries...

JOSEP FONT SANS.

Ràpida

Quan parlen sota del taronger del jardí i les flors blanques belluguen pausadament assentint a n'els seus amors; quan juntes les mans i fixos els esguards el de l'un al de l'altre, callen i parlen més; quan l'hora sublim del cap-vespre els hi encomana la seva voluptat calmosa, ell li parla de cels d'amor, de glories divines, d'un paradís ignorat, i en tot hi posa una paraula: t'estimo.

* * *

Quan ell es lluny; quan la velocitat d'un tren o'l balanceig suau d'un barco, se l'ha endut; quan el jardí anyora la tebior dels seus còssos i la dolçor del seu alè; quan la flor no hi es i la vermillor daurada de les taronges tot ho enlluerna en sems que'l cel més blau, somriu satisfet i les ocelles canten, ella reb una lletra i en tot hi veu els mateixos cels, i les mateixes glories i'l mateix paradís ignorat. Però en tot hi veu una altra paraula, diferent de la que quan estan junts li diu: *te quiero*.

I l'Amada es pregunta si l'amor pod esser bilingüe...

v VALLESPINOSA.



“L'Esperança”

Era el cap-vespre. Els últims raigs del sol es reflexaven sobre les ones i convidava a respirar l'oreig de la marinada. Tot caminant pel passeig anavem acostant-nos a la platja.

Em cridà l'atenció, al passar per davant d'una botiga, el rètol pintat de vert i que deia *L'Esperança*.

—Vet-aquí un nom ben escaient per una novel·la—vareig dir al meu acompanyant per fer conversa de qualsevol futesa.

—Ja ho pot ben dir...; i a fè que ho endevina, —va contestarme. Aquest rètol enclou tota una tragedia... Els forasters moltes vegades se'n riuen com are ha fet vostè, prò per nosaltres, per els de la vida, ens es una dolorosa recordança!!

—Doncs què es?... conteume,—vareig dirli tot aturant-me al davant de la botiga.

Unes cortines de fil tapaven l'aparador per a lliurar-lo del sol que hi bat tot el dia, a la porta forana n'hi havia un altre feta de canyes i vidres de colors que's balancejava a l'impuls del aire; en un costat de porta dos testos amb dugues florides ortensies i en l'altre, damunt el brancal de la finestra, una esbullada clavellina que tenia els clavells tan tafaners que no es cansaven de mirar als vianants. S'escaigué que sortís a regar-les una dòna d'edat, de cabells blancs, tenia els ulls enclotats i els llavis carnosos li dibuixaven un somris a mig desflorar.

—Mireu-se aquesta dòna,—va dir-me. Es d'ella que vui parlar-vos.

—Digueu!...—i tot allunyant-nos comensà a contar-me la següent historia:

—Es la més matinera de la vila, obra la porta a trenc d'aua i des del seu llindar es passa estones i més estones mirant fit allà lluny, cap allí on es confonen cel i aigua, com si esperés veure-hi quelcom que mai arriba!... i quant l'astre del dia ja ha sortit triomfant de sota l'aigua omplenant-la de reflexes, amb el cap cot entra dins de la botiga!...

Els vells conten que aquesta dòna va casar-se amb un jove mariner, alt i forçut, bon moço i que fou envejada per totes les fadrines. Al poc temps d'esser casats, l'home se li va embarcar per anar a fer un llarc viatge.

Diuen que al esser al golf de Mèjic els va agafar un temporal tan fort que el vaixell no pogué capejar-lo. L'huracà amb la seva furia li arreballà les entenes, li trencà l'obra-morta i batut el vaixell per l'empenta gegantina de les ones anà a esberlar-se contra les roques! al enfonsar-se es perderen tots els tripulants!...

Tan prompte com va saber-se la fatal nova, la vila es cobrí de dol, de desesperació; eren nombroses les viudes i els orfens que sense l'espós, sense el pare, quedaven en la més afrosa misèria!...

fiesta

Quan ella ho va saber, no se la volgué creure tal desgracia, no s'en donà compte de la seva dissort; i per més que l'hi llegiren el telégrama que donava la trista nova, no es deixà convençer, no en volgué creure un borrall de tot quant li contaven.

—Que'l seu home havia mort? Que estava sepultat sota les ones?... mentida!... mentien els que tal cosa deien. Ella tenia la seva assegurança de que el seu Ramón era viu, ben plè de vida...; o si no... de que li haurien servit els seus resos, el pregar a la Verge que li guardés, que el salvés de tot perill, puix que ell era l'únic ampar que li quedava a la terra...; no; no s'hi volia quedar de sola!... i es clar que era viu!... s'havia salvat per miracle, perquè ell també tenia fè... era un bon home... Tal vegada agafat a una entena; pot ésser en un salva-vides, o abraçat a un tros de l'obra morta... qui sap de quina manera... però que era viu, això sí que ho sabia.

I aixís com les altres dones es vestiren de dol i feren dir misses en bé de les ànimes dels nàufrecs, ella, esperançada, no volgué vestir-s'hi, es revoltava contra aquella realitat.

Per les ciutats i viles captaren per les famílies dels disortats, els diaris obriren suscripcions, les autoritats i el govern també les socorregueren. Lo que li tocà an ella del repartiment va esmerçar-ho per posar aquesta botiga.

—Mentrestant esperaré que ell arribi,—deia.

I així han anat passant anys i anys... i avui vella com es encare l'espera. Se la veu a trenc d'aua obrir la porta forana, sortir en son llindar i passar temps i temps mirant a sol ixent, esperant, esperant sempre al espós que encara el serva en la pensa, jove, formós, plè de fortitut...

I es per això que la botiga té escrit en el seu rètol *L'Esperança*.

LLUIS AYMÁ.

TRIPTIC

Quan l'amor neix.

Li escric a n'ella:—«T'aimo tant, mon amor, qu'anc qu'estàs lluny, jo't sento dintre mon cor...»—

Quan l'amor palideix.

Estem plegats.—¿Què penses?—
—Pensaba amb tú.—
—Si em tens aquí!...—No ho creguis; jo't sento lluny...—

Quan mor l'amor.

Està en mos braços; plora...
i amb un tó dolç:
—¿Em sents molt lluny, ma vida?—
—No't sento enlloc...—

VICENS ROJAS.

—ECOS—

AL «Teatro de Novedades» donen unes funcions de moda on s'hi reuneix lo més granat de nostre societat. I el senyor Martínez Sierra cada dia de moda té una decepció. El senyor Martínez Sierra no's podia veurer gaire als catalans, prò d'aquesta feta, ens tindrà més aborrits que en Royo Villanova. I farà com ell: no vindrà més.

Els primers dies de moda, escassejaren els aplaudiments. Mes tard, quan allò de *Navidad* començà tothom a picar de peus, i el quart dia va ésser xiulat, insultat, i pregat de que no continués la representació. I si no arriba a ésser la casualitat (¿perquè nó un bonadós tramoya?) que feu caurer una làmpara al cap de la primera actriu, privant-la de representar l'últim acte, pot ésser que l'*archivo de la cortesía* s'hagués mostrat *retrograde* apedregant al director de *Renacimiento*.

Es lo que digué un dels concurrents: Aquest Martínez, *no sé pas que hi veu*. Es lo que, a ben segur diria en Martínez Sierra si li preguntessin, com en la antiga sarsuela:

—¿Que vé Vd. Martínez?—*Yo no veo nada, ese publicito me tiene escamado...*

UN periòdic de Salamanca ha arribat a nestres mans. Per ell ens enterem que després de moltes discussions la Junta de Subsistencies acordà que s'augmentés el preu del tocino en dos cèntims el kilo. El gremi de tocinaires ha recabat l'ajuda del Ajuntament perquè això no's porti a cap.

¿Tantes discussions per un augment de dos cèntims per kilo? ¿Com se coneix que Salamanca es una *ciutat morta*!

Si fos aquí, l'augmentarien d'una pesseta i l'Ajuntament ni s'en enteraria. Es clar, com que aquí son molt *vius*!

L'ARTISTA senyor Baixeras, té exposat a cànn Parés, un quadre titolat «Pau!» de més grans dimensions que valúia artística. I un crític d'art aprofita l'assumpte, per a espetarnos una gazetilla, en la que's posa deliciosament romàntic declarant-se netament pacifista... en prò de una de les potencies bel·ligerants.

Nosaltres que som profàns en lluites guerres com en les artístiques, prò que presumim de posseir una bona quantitat d'estètica i bon gust, trobem que el senyor Baixeras s'ha equivocat, car el premi Nobel, amb mires al qual deu haver fet el quadre, no ha d'ésser per ell, puix certs crítics d'art s'empenyen en arrebastar-li, fent inacabables gloses en llaor de la pau.

Torni el senyor Baixeras, a pintar *pastorcillos i rebaños*; retrati (a sa manera) *las miserias de la gente de mar*, i deixi el premi Nobel per als pobres gazetillers que mai obtenen cap recompensa.

Fet i fet, la Pau sempre quedarà igualment mal-parada!



ANGOIXES

Aquella vida finia. Finia al començar el nou jorn, quan l'auba amb sa minça claretat l'anunciava.

La cara de la malalta era pàlida, amb la palidès de la mort, que propera esperava sa nova victima.

—Maria!... Maria!...—cridà la malalta.—

I la Maria corregué al capsal del llit on moria sa germana.

Per la finestra de la cambra es filtrava la primera claretat del jorn. A fóra la vida recomençava...

Els aucells espargien sos riallers sons; el vent brandava suauement les fulles dels verts arbres rublerts de madurs fruits; les flors feien sentir sos exquisits perfums; el cel era blau; el sol brillant... La Primavera començava!

A dins una vida finia, una vida que havia estat plena d'amor, d'amor pel seu espós, d'amor pels seus fills, d'amor per tots els seus, d'amor per tot quan fos bellesa, bondat, joia...

—Maria... Maria...—continuà la malalta—nostres vides han estat estretament unides; quan finí nostre mare, nostres vides seguiren més lligades que mai; juntes hem passat joies i desenganys... En aquesta hora, en que clarament veig que ma vida, per un voler ben alt, fineix; en aquesta hora en que he de deixar aquest món, on tan amada he estat, la única idea que'm preocupa es la del pervindre de mos fills, als que tu estimes tan follament com jo. Fins avui llur vida ha estat plena de flors, de joies...; les primeres llàgrimes les donaràn per mi... L'idea de que potser no sigan feliços, no em deixa sossegar. El meu marit es un pare excelent... però, i si es marida de nou?... Seràn feliços els meus fills?... Maria... Maria... germana meva, per l'amor que tu tens als meus fills... atent en aquesta hora de dolor el meu prec... Germana meva!... per l'amor que sempre eus hem tingut... promet-me... jura'm... que vetllaràs per la felicitat dels meus fills... que't maridaràs amb el meu espós!...

Els ulls fulgurants de la malalta esguardaven fitament a la Maria; ses mans es cargolaven epilèptiques, la palidès de son rostre augmentava...

—T'ho juro!—sols sapigué barbotar la Maria.—

Aquella vida finí. En son rostre s'hi dibuixà un darrer somris, un somris d'etern agraïment, un somris tan amorós com amorosa havia estat sa vida:

A fóra la Vida també somreia...

El piano sonava dolçament... Melodies... Cants d'amor i de dolor... Música d'en Grieg, música dolça que penetra intensament... Música que parla d'anyorances, de joies, de triste-es...

La nit era plàcida. La lluna il·luminava la cambra.

La Maria volguent fruir de la bellesa de la nit s'alçà del piano i s'acolzà a la finestra.

En el jardí sols s'oïa la remor de l'aigua, que sonorament cantava...

Hores de quietut! Hores de repós! Hores de bella contemplació de l'ànima! Hores en que nostra fantasia forja bells ideals, moltes voltes irrealitzables!

I Maria contemplà també son ànima. Recor-

dava el jurament que feu a sa germana i es sentia feble...; recordava el moment tràgic en que sols per fer menys amarga sa mort jurà çò que no podia jurar. No podia encare capir el moment en que resoluta, fermament li jurà que es maridaria amb son espós...

Ella amava a un altre amb tota son ànima!

Tenia de sacrificar-se i complir el jurament que feu a sa germana? Tenia d'abandonar un amor que mai podria olvidar? Podria ser feliça vivint amb el seu aimat, deixant sens complir el jurament que feu? Tenia d'abandonar als tendres infants que li confia?

Duesombres l'atormentaven; la de la seva germana i la del seu amant! La del seu deure i la de son amor!

Al matí següent trobaren a la Maria estesa damunt les flors de son jardí, amb els ulls desorbitats, amb les mans crispades, amb el cor callat...

I la Natura, bellament enjoiada per la Primavera, cantava l'himne etern de l'amor!

JOSEP M.^a PLANÁS CARVAJALES.

LA MEVA LIRA

No t'extranyi que no plori
ni'm queixi del meu dolor,
a pesar de que per sempre
t'he perduda, mon amor;
No t'extranyi que, insensible,
ni t'endreci els meus cants
ni sospiri ni supliqui
pesarós com feia avants...
No t'extranyi, vida mia
que mon cor s'hagi assecat,
ni que recorts i esperances
s'hagin per sempre esfumat...

No t'extranyi: Que la lira
que fins avui he polsat,
ja de tant servir, cansada,
fins a cantar s'ha negat.

Tres cordes hi havia en ella:
L'una la de l'ideal;
l'altra la de l'Esperança;
la del Dolor la restant.

La primera i la segona
a un temps es varen trencar,
de tant arrencals-hi notes
quan ¡ingrata! em vas deixar...

Va quedarme la tercera,
mes, el temps anà passant,
i la corda, com les altres,
poc a poquet s'ha gastat...

Perxó ni canto ni ploro
ni sospiro per tú ja...
Trencada l'última corda
¡trist de mi! ni se plorar!...

RAMÓN ROSELLÓ.

festa

EL SECRET DE LA VELOCITAT

Tragedia en dos retalls
i una conversa

I

(Retall de periòdic que havent d'estar al final el poso al comens amb l'únic objecte d'intrigar al pacífic lector.)

Air a la sortida de les telefonistes de la central hi va haver un gros escàndol repartint-se bofetades a dojo entre un grup d'individus quines intencions en aquell lloc no estàn del tot aclarides; l'oportuna intervenció de la policia va evitar que la cosa prengués increment. En les farmacies veïnes foren auxiliades algunes noies...

II

Dos dies abans.

— Centre... Centre... Centre... senyoreta... que fa dues hores que he demanat una conferencia... si no tinc mal genit es que cada dia em passa el mateix i no es pas molt divertit estar se a totes hores cridant...

— Deu lo guard. ¿Que li passa que desde el corredor el sentia cridar?

— Aquesta central que sembla estar disposada a acabar-me la paciència. ¡Home! no crec que sigui una cosa que fassi riure, puix lo mateix que'm succeeix a mi s'hi pot trobar vostè.

— ¡I ca home!

— Potser si que serà una excepció.

— Are ho ha dit i la causa es molt senzilla. Un dels meus dependents té la novia telefonista i tinguent el tacte de tractar-lo amb una benevolencia ben entesa, dir quatre paraules amables a n'ella i deixar sortir a n'ell mitja-hora més aviat quant ho demana, l'aparato va més lleuger que si l'untés amb l'oli més fi i refinat del Urgell...

III

(Retall d'un periòdic molt popu'ar i que no posem el nom per a no fer-li propaganda gratuita, en la secció d'anuncis vintiquatre hores després de la conversa anterior.)

Es necessita un jove per a despatx guanyant un bon sou; no s'exigeixen referencies ni que sàpiga francès ni mecanografia ni contabilitat; l'única condició indispensable es que tingui novia i que aquesta estigui empleada en la central de teléfans.

VICTOR D'AMOC.

LLIBRES

FLORES DE SANG

Poesies d'Apeles Mestres.

Aquest nou llibre de l'Apeles Mestres ve a definirnos un nou aspecte del poeta. Ell mateix ho regoneix en el prólec quan diu: «Jo era el cantaire de la pau...»

L'Apeles Mestres es consagrat cantaire de tot ço tan suau i reposat on les emocions i sensacions estètiques hi son sols pel gaudiment dels esperits

cultes, refinats i d'agudes delicada, com ho es l'Apeles Mestres.

I tal com veia en tot, ho escrivia amb l'estil tant propi i evocador de la serenitat, l'enteresa i la bellesa més pura.

I ara, el poeta que dugué elegancia, ingenuitat i agudes a tots els aspectes del viure, s'alça valent i amenaçador, mostrant-nos amplement tota la furia i enteresa de la seva ànima.

L'estilet finíssim, precís, escrupulós, del poeta s'es tornat ara una destal briosa, que's mou menada ardidament, damunt la visió tètrica de la guerra d'avui.

La veu de l'Apeles es avui ardidament vibranta, valenta, parla segura i ferma com mai.

I no caldrà pas que'ns aturem a examinar cada una d'aquestes vibracions i treure la critica de cada sentit. Es massa ampla i coneguda la personalitat de l'Apeles Mestres perquè ara nosaltres pretenguem encumbrar-lo allà en ja es o arrebasarli lo que es tant seu.

A.

EL CLAM ROIG

Poema de Carles Grandó.
Prefaci d'Apeles Mestres.

En Carles Grandó es un dels més simpàtics autors catalans de més enllà del Pirineu; per de prompte ja podem dir que és el més infadigable; sabiem ja d'ell un bon conjunt d'obretes notables; fa pocs mesos tinguerem el gust d'admirar-li les *Fariboles* (Monòlegs Rossellonesos), obra molt fresca, eminentment sana i literariament acuradíssima, com pot veures en *La cua del burro*, premiat en el concurs literari de Perpinyà.

Ara ens toca parlar de *El Clam Roig*, poema dels nous temps bàrbres en XX malediccions; aquest llibre ja es d'unes tendencies totes diferents del llibre anterior; el primer és el llibre de les anècdotes observades pel tipic paisant del Rosselló: el segon es un clam de virilitat patriòtica; tot el llibre es d'un entusiasme desbordant plé de noblesa: més aquests moments violentíssims son atenuats per altres d'una delicadesa líricament plaenta; tal es veu en *El Fusill de canya*, la millor poesia del llibre al nostre entendre.

Adaptant-se al tò enèrgic de tot el llibre, aquest va precedit d'un brillant prefaci d'Apeles Mestres on aquest encoratja a en Grandó a seguir la via que ell ha fet plenament ja en les *Flors de Sang*.

El llenguatge del Grandó, localment considerat, es interesantíssim; presenta en la seva pura la llengua rossellonesa amb els seus caients característics i dial·lectals; ja sabem tots que en Grandó domina el rossellonés meravellosament i per xò el distingí l'Institut d'Estudis Catalans amb un premi a un estudi sobre el dial·lecte rossellonés en el seu prop passat concurs. En resúm, en Grandó, com a líric i en les seves dues modalitats, la patriòtica i la propiament lírica (amorosa) es un poeta molt digne de tenir-se en compte i el seu llibre honra a la literatura catalana i fa passar bona estona als que hem tingut la fortuna de sentir-nos dedicat el seu llibre amb aquell seu «coral homenatge i bon record».

F.

UN CAS APURAT

L'escena en una aula de la nostra Universitat. Es a la classe de literatura. El catedràtic crida an En... diguem-li Recasens (no estaria bé que'l descobríssim).

—Eusebio Vila Recasens.

Espectació en tota la classe. Tothom es posa atent i marca una rialleta. Ja'l coneixen... però no tant, com veuràn els que llegeixin.

El catedràtic no para de fer-li preguntes i l'alumne no para mai de callar.

El catedràtic ja s'empipa.

El catedràtic ja s'ha empipat del tot.

—Usted no sabe nada! Usted no se mira los libros!

No obstant va sondejant.

—Vamos a ver; dígame usted algo del autor del Quijote.

—.....!

—Tampoco? Pero es que usted sabe quien fué el autor del Quijote?

—.....?

—Ah! pero, no lo sabe usted?

—Sí... señor...

—Dígalo usted; quien fué el autor del Quijote?

—...! Ah, sí! Moratín!

El catedràtic fa un bot de la cadira i baixet, molt baixet, diu un renec.

—Moratín, diu esgarriat, escribió el Quijote?

En Recasens s'adona de la planxa.

—Ah, no! .. no, señor... no...

—Claro que no! —el catedràtic sembla que s'hai-git tret un pes del damunt.

—Es... es... Ah, sí! Cristóbal Colón!

El catedràtic ja va prenent-s'ho amb resignació. I amb aire sentencios i plè de calma diu:

—Miguel de Cervantes Saavedra?

El pobre Recasens tot escorregut, puja les grades i s'en va cap al seu seient.

El catedràtic s'en adona i llavors esclata'l seu furor:

—Pero, diga, donde va usted?

—Oh... yo?... es que... creí que llamaba usted a otro.

Rigorosament històric.

ESQUITX.

=NOVES=

AVÍS IMPORTANT

Advertim als col·laboradors espontanis que deuen enviar l'original en sobre obert amb la nota «Original d' impremta» i franquejat com a tal.

Els que vulgan incloure-hi carta o enviarlo tancat per a major seguretat, incloguint-hi un segell de cinc cèntims per a el pagament del carter.

De no fer-ho aixís, ho sentirem molt, però no publicarem cap treball que no s'ens envii amb aquesta forma.

La tarda del dia de Sant Pere tingué lloc a la «Jovial Ariba» la darrera funció teatral de la temporada, en la que s'hi estrenaren tres obres:

El drama en un acte den Joan Gres Soler *L'Oruga*, que es de molta força i vibració. L'autor es vegé aplaudidíssim al terminar la representació i fou obligat a sortir a l'escena.

La comedia en dos actes de l'Emili Graells Casells *Han robat la nevoda!* que'l públic rigué força.

I la reforma del drama en un acte den Francesc García López *Com l'acer* que supera en molt a les primeres representacions que vegerem del mateix.

En aquest drama s'hi estrenà una preciosa decoració—una cabana mexicana—deguda al notable escenograf senyor Rafel Araixa, que fou molt ovacionat i felicitat.

Nostra enhorabona a tots plegats.

—o—

Camiseria

SANS

BOQUERIA, 32.-BARCELONA

Especialitat en camises a mida

Després d'haver sofert una cruenta operació, ha mort en aquesta ciutat el pare de nostre bon amic i company en Emili Gili Ferràn.

L'acte del enterrament, que fou en extrem concorregut, demostra les moltes amistats que posseïa el finat

Nostre més sincera expressió de condol a tota la família.

El Sr. Collol remedi de los Débiles

L'Institut d'Estudis Catalans ha obert un concurs per al premi Jordi Bonet, de 5.000 pesetes.

Com sia que ja s'han donat detalls per la premsa i per pasquins, prescindim de fer-ho aquí, per el molt espai que ocupa.

FESTA

ES PUBLICA A BARCELONA I MOLINS DE REI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Molins de Rei	Ptes. 0'25 mes.
Provincies	0'75 trimestre.
Extranger	1'25

Redacció i Administració: Alfons I d'Aragó, núm. 39

Redacció a Barcelona: Rosselló, núm. 248, 3.er, 2.ª

Imp., Alfons I d'Aragó, n.º 39.—MOLINS DE REI